

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkkerk; Ds. H. C. van der Ent, Katwijk aan Zee; Ds. R. Kok, Soest; Ds. H. van Leeuwen, Elburg; Ds. D. Slagboom, Barendrecht; Ds. M. C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Bunschoten; A. Beukers, Alphen a.d. Rijn; J. van Heteren, Sliedrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
Meerkkerk. Telefoon 01837 - 1357

ADMINISTRATIE:

Joh. van der Lee, Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn, telef. 01720 - 73814, postrekening 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen aan den Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

Het welbehagen des Vaders

Ja, Vader! Want alzo is geweest het welbehagen voor U.

Alle dingen zijn Mij overgegeven van Mijn Vader; en niemand kent de Zoon dan de Vader, noch iemand kent de Vader dan de Zoon en die het de Zoon wil openbaren. Matth. 11:26,27.

De mens wordt door de prediking van het Evangelie gesteld onder de grootste verantwoordelijkheid, omtrent zijn eeuwige toekomst. En wel met dit woord: "Die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, zal zalig worden, maar die niet zal geloofd hebben, zal verdoemd worden."

En met deze verantwoordelijkheid komen wij te staan voor een totale onmogelijkheid. Want elk mens leeft van nature in de staat des ongeloofs en dat is vijandschap tegen God. Waaruit het verzet tegen het Evangelie opkomt, al wordt de mens ook tot de hemel toe verhoogd, door Christus. En dat nog wel, daar Hij de weg is naar de hemel en de poort van de hemel, met het bevel: "dwing hen in te komen, opdat Mijn huis vol worde."

Maar hoe welmenend het Evangelie van Zijn algenoegzame offerande ook gepredikt werd, het deed niet ter zake. Want willens en wetens werd door hen gezegd: "De Zoon des mensen is gekomen, etende en drinkende, en zij zeggen: Ziedaar een mens, die een vraat en wijnzuiper is, een vriend van tollenaars en zondaren." Maar hoe diep de Heere Jezus ook in Zijn prediking versmaad en veracht is door de drie onboetvaardige steden, zo is Hij anderzijds toch kennelijk gerechtvaardigd. Daar "de zeventig" die door Hem uitgezonden waren met blijdschap tot Hem kwamen. Wat door de Heere Jezus is vertolkt met dit woord: "Doch de Wijsheid is gerechtvaardigd geworden van Haar kinderen." Maar daarom eindigt de Wijsheid niet in Haar kinderen, al werd zij er door gerechtvaardigd. Want: "In diezelfde tijd antwoordde Jezus en zeide: Ik dank U, Vader! Heere des hemels en der aarde! dat Gij deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen hebt, en hebt dezelve de kinderkens geopenbaard." Zodat de Zone Gods, Die door deze kinderkens gerechtvaardigd werd in Zijn bediening, er mee kwam te eindigen in het welbehagen des Vaders. Want het eenzijdige werk Gods was in hen verheerlijkt. En dat wordt door Hem nog bevestigd met dit woord: "Ja, Vader, want alzo is geweest het welbehagen voor U."

Zodat het ons duidelijk moet zijn dat het bij de Heere Jezus ging om de dingen des Vaders. Waarom de Heere Jezus bij Zijn eerste tempelgang Jozef en Maria gevraagd heeft: "Wist gij niet dat Ik moet zijn in de dingen Mijns Vaders." En dat de welbekende vrouw uit Samaria, hoewel zij geen kennis had van het bidden in geest en waarheid, zeide tot de Heere Jezus: "Ik weet, dat de Messias komt (Die genaamd wordt Christus). Wanneer Die zal gekomen zijn, zo zal Hij ons alle dingen verkondigen." Wat toen door Hem bevestigd werd, zeggende: "Ik ben het, Die met u spreek." En zie dat spreken was het keerpunt van haar leven, want het brak de kracht der zonde, en het geloof, dat door de liefde werkt, wrocht in haar een nieuw christelijk leven. Wat haar toen dan ook leerde ijveren voor de naam en zaak des Heeren.

En zo leefde de betekenis van "alle dingen" ook in het hart van de Emmaüsgangers tot vreugde, toen de vraag: "Moest de Christus niet deze dingen lijden en alzo in Zijn heerlijkheid ingaan," hen uit de Schrift verklaard werd.

Als de Heere Jezus spreekt van "alle dingen" dan heeft dat betrekking op het Goddelijk welbehagen in mensen, dat uit de liefde van Zijn goedertierenheid is opgekomen. "Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft,

opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe." En het delen in de liefde Gods was door de val onmogelijk.

Maar de Heere Jezus heeft gezegd: "De dingen die onmogelijk zijn bij de mensen, zijn mogelijk bij God."

Wat ons blijkt uit psalm 85:11: "De goedertierenheid en waarheid zullen elkander ontmoeten; de gerechtigheid en vrede zullen elkander kussen."

En dat Goddelijk zullen, schittert in Zijn volheerlijke heilsopenbaring. Maar hoe heerlijk en welmenend het Goddelijk verlossingsplan, dat opkwam uit Gods goedertierenheid, ook was, het mocht en kon met krenking van de Waarheid geen doorgang bekomen. Het was door de Waarheid gezegd: "Maar van de boom der kennis des goeds en des kwaads, daarvan zult gij niet eten, want ten dage, als gij daarvan eet, zult gij de dood sterven."

Zodat de Waarheid, omtrent het eten van de verboden boom, de goedertierenheid in haar verlossingsplan, niet kon ontmoeten. En de gerechtigheid, die het eeuwige leven beloofd had, in volmaakte gehoorzaamheid aan wet en werkverbond, kon de vrede niet kussen, vanwege de breuk die door moedwillige ongehoorzaamheid was veroorzaakt. Wat de mens het recht, te eten van de boom des levens, tot verzekering van het eeuwige leven, ontnam.

Waarmee het Goddelijk verlossingsplan, dat opkwam uit Gods goedertierenheid, kwam te staan voor de totale onmogelijkheid van de diepe kloof, die niet geheel kan worden.

En uit die verlegenheid, is de vraag opgekomen: "Want wie is hij, die met zijn hart borg worde, om tot Mij te genaken?" tot verheerlijking van des Heeren Naam en deugden. Zodat deze vraag ook weerspiegelt in het hart van de levenden, dat door wederbarende genade, Gods eer en deugden, boven alles hartelijk lief mocht krijgen en wel met deze woorden: "Aangezien wij dan naar het rechtvaardig oordeel Gods tijdelijke en eeuwige straf verdiend hebben, is er enig middel, waardoor wij deze straf ontgaan mochten en wederom tot genade komen?" En op dat hartelijk vragen, uit de liefde van Gods goedertierenheid, wordt door de Zone Gods geantwoord: "Ik heb lust, o Mijn God! om Uw welbehagen te doen; en Uw wet is in het midden Mijns ingewands." En dit antwoord van de Zone Gods is uit het hart van Zijn soevereine liefde voortgekomen. Want de Zone Gods is daartoe niet verplicht, zodat de Vader uit soevereine liefde de vraag gesteld heeft, waarop door de Zoon in soevereine liefde is geantwoord.

En zo sprak Hij niet alleen omtrent het verdienen van de zaligheid, doch ook bij het toepassen. Want vijanden moesten met God verzoend worden, met dit woord: "Ik boodschap de gerechtigheid in de grote gemeente; zie Mijn lippen bedwing ik niet, Heere! Gij weet het."

Wat de Vader uit soevereine liefde, op het borgtochtelijk spreken van Zijn Zoon, deed antwoorden: "Uw troon o God is eeuwiglijk en altoos; de scepter Uws Koninkrijks is een scepter der rechtmatigheid. Gij hebt gerechtigheid lief en haat goddeloosheid; daarom heeft U, o God, Uw God gezalfd met vreugde-olie, boven Uw medegenoten."

Bekroond is dus ook het Goddelijk spreken uit Zijn goedertierenheid tot de Zoon, door de Heilige Geest, in soevereine liefde, met Zijn Goddelijke vreugde-olie. En dat wordt ons door de Zoon geopenbaard en door de inspiratie van de Heilige Geest, opgetekend: "Ja, Vader! Want alzo is geweest het welbehagen voor U. Alle dingen zijn Mij overgegeven van Mijn Vader; en niemand kent de Zoon dan de Vader, noch iemand kent de Vader dan de Zoon en die het de Zoon wil openbaren."

En zo komt de Vader in het Evangelie tot het hart van zondaren, met de trekkende liefde van Zijn goedertierenheid, die tot bekering leidt. Waarom Paulus in zijn brief, de onboetvaardige Romeinen aanspreekt uit Gods goedertierenheid, met deze vraag: "Of ver-

VAN DE ADMINISTRATIE

Wie kan mij helpen aan de juiste adressen van B. Oosterbroek, Pr. Mauritslaan 15, Apeldoorn en van F. Kroon, J. Plassensteeg 5, Nijkerk? De P.T.T. tekenende bij het retourzenden van ons blad aan, ver-trokken!

Weer mogen wij 5 nieuwe abonnees vermelden, zodat ons blad gestadig in getal mag groeien. Tevens ontvingen wij extra f 145,—, te weten van J. C. v. d. R. te R. f 30,—, die wegens ziekte de Ontmoetingsdag in Kampen niet kan bezoeken. Mvr. F. te Z. f 50,—, J. v. Zw. - R. te R. f 25,—, en het overige overbetalin-gen. Voor dit alles onze dank, en bij de voortduur aanbevolen.

Als U dit mag lezen, zal over één week de Ontmoetingsdag in Kampen worden gehouden. Wij hopen in grote getale weer die dag te mogen beleven. De Heere brenge ons weer in Zijn gunst samen.

Ook voor de administratie zijn deze dagen zeer belangrijk, waarom wij weer dubbel uitzien naar wat D.V. die dag ons brengt. U komt toch ook? En wek tevens anderen daartoe op.

Adm. „Bewaar het Pand", Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn. Giro 70.43.50

v. d. L.

acht gij de rijkdom Zijner goedertierenheid en verdraagzaamheid en lankmoedigheid, niet wetende, dat de goedertierenheid Gods u tot bekering leidt?"

Het wordt ons in de Schrift van alle kanten op het hart gebonden te letten op Gods goedertierenheid tot bekering. Want de aarde is vol van de goedertierenheid des Heeren. Zij is elke morgen nieuw. Zij duurt de ganse dag en het verbond van Gods goedertierenheid trekt het hart naar de troon Zijner goedertierenheid. Daar het hardste hart er door verootmoedigd kan worden. Om te komen tot de uitroep: "Het zijn de goedertierenheden des Heeren, dat wij niet vernield zijn, dat Zijn barmhartigheden geen einde hebben." En daar de Heere Jezus de toorn Gods tegen de zonde van het ganse menselijk geslacht heeft gedragen, is de goedertierenheid des Heeren alle morgen nieuw. Een morgenstond, die in de eeuwige duisternis niet aanbreekt. En niet aanbreken kan, daar de dag van Gods goedertierenheid niet was de dag der bekering voor hart en leven.

Het is door Gods goedertierenheid, dat de Zone Gods in Zijn bereidwilligheid door de Schrift wordt aangewezen en aanprezen met Zijn gerechtigheid, die redt van de dood. Het klinkt door alles heen: "Deze is Mijn geliefde Zoon, in Dewelke Ik Mijn welbehagen heb; hoort Hem."

En sprekende van de Vader, zegt de Zone Gods tot ons, in Zijn naam: "Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt en Ik zal u rust geven. Neemt Mijn juk op u en leert van Mij, dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart en gij zult rust vinden voor uw zielen. Want Mijn juk is zacht en Mijn last is licht."

Want deze mensen leefden nog onder de druk van de eigengerechte Joden, die toonaangevend werkten in de onboetvaardige steden. Zodat zij er door werden afgetrokken van Christus. En wat ook daartoe aangewend werd, toch wisten zij zichzelf niet te bevrijden van wettische dienstbaarheid, wat hen vermoeid en belast deed zijn. En nu werden zij bemoedigd in het komen tot Hem, om zo vrijmoedigheid te bekomen tot het aannemen van Hem, als geschenk van de Vader. Opdat zij zouden gaan in de voetstappen dergenen waarvan de Heere heeft gezegd: "Doch de Wijsheid is gerechtvaardigd van Haar kinderen." Want de eigengerechte Joden leerden, dat het niet gerechtvaardigd was, Christus aan te nemen tot zaligheid. Terwijl het is tot verheerlijking van de wet, Christus aan te nemen als een geschenk van de Vader. Daar Hij het voor Zijn rekening had genomen, de vloek der wet te dragen en het recht der wet te vervullen, om haar door Zijn Geest te schrijven in het hart.

En daartoe is de Heilige Geest met Zijn vreugde-olie op Christus nedergedaald. En als Christus zegt: "en

die het de Zoon wil openbaren," dan doet Hij, op Zijn Woord en Geest. "Maar wanneer Die zal gekomen zijn, namelijk de Geest der waarheid, Hij zal u in al de waarheid leiden; want Hij zal van Zichzelf niet spreken, maar zo wat Hij zal gehoord hebben, zal Hij spreken en de toekomstige dingen zal Hij u verkondigen."

Het werk van de Heilige Geest is in het openbaren van Christus. Het wordt ons door Paulus duidelijk betuigd, dat het Gode behaagd heeft, Zijn Zoon in hem te openbaren. En toen Paulus de inlijving in Christus deelachtig werd, bad hij "Heere, wat wilt Gij, dat ik doen zal?" En zo is het en blijft het, in het geloof dat door de liefde werkt, een openbaren van Christus in het hart, door de dierbare werkingen van de Heilige Geest. Zodat het hart er steeds inniger door aan de verbonden wordt, met de ootmoedige bekentenis, dat het leven der genade is, een leven uit Hem, door Hem en tot Hem.

Om zo te verlangen naar de volle bediening van de Heilige Geest, om in al de diepten Gods geleid te worden. En zo getuigt niet alleen de Vader van Zijn goedertierenheid en de Zoon van Zijn gerechtigheid, tot zaligheid, maar ook de Heilige Geest van Zijn weldadigheid. Wat Paulus deed roemen: "Want gij hebt niet ontvangen de Geest der dienstbaarheid wederom tot vrees, maar gij hebt ontvangen de Geest der aanneming tot kinderen, door Welke wij roepen: Abba, Vader! Dezelve Geest getuigt met onze geest, dat wij kinderen Gods zijn." En dat is een sterke vertroosting, tegenover de bestrijdingen van Satan en de verdinkingen van het ongelooft.

Soest. R. Kok.

Op verzoek geschreven.

OP NAAR KAMPEN

Dit is het laatste nummer van ons blad, dat verschijnt vóór de ontmoetingsdag, die we D.V. zaterdag 27 augustus a.s. hopen te houden.

Daarom willen we hier allen nog eens opwekken om de reis naar Kampen te ondernemen. We hebben weer de beschikking gekregen over het ruime kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente aan de 2e Ebbingstraat.

Zoals velen al weten is dit gebouw gemakkelijk te bereiken. Er is voldoende parkeergelegenheid in de naaste omgeving. Als het gunstig weer is kunnen de bezoekers de oude stad met haar mooie gebouwen bezichtigen of een wandeling maken in het park, dat tegenover het kerkgebouw gelegen is. Velen zullen er de voorkeur aan geven om van de gelegenheid gebruik te maken om vrienden en vriendinnen te ontmoeten of nieuwe vriendschapsbanden aan te knopen. Menigeen heeft goede herinneringen overgehouden van vroegere ontmoetingsdagen en daarin ligt voor hen en voor anderen een aansporing om de reis naar Kampen te ondernemen.

Er zal weer gezorgd worden voor de nodige consumptie, koffie en frisdrank, die gratis beschikbaar wordt gesteld. We houden er ons van overtuigd, dat men dat wel goed zal maken met de collecte. Wil men toch de consumptie zelf betalen, nu dan kan men een vrije gift storten in een bus of doos, die ter plaatse aanwezig zal zijn. Het is vroeger gebleken, dat velen daarin iets deponeren. Er is wel eens een briefje van f 100,- in zo'n doos aangetroffen! En wat de collecten betreft, we willen die hier niet in het bijzonder aanbevelen, omdat dit niet nodig lijkt. De opbrengst is nodig voor de verdere exploitatie van ons blad. Dat weten de vrienden en vriendinnen van Bewaar het Pand. Daarom heeft men steeds rijkelijk en met liefde gegeven en we hebben geen reden om te denken, dat dit nu niet meer het geval zal zijn. Zo helpen we samen mee om de arbeid voortgang te kunnen doen vinden. Men krijgt ook de gelegenheid om het boekje JEUGD-LEVEN IN BIJBELS LICHT te kopen en wel voor de prijs van slechts f 10,-. Dat is in deze tijd niet veel. Het boekje bevat bijdragen van u bekende predikanten, van wie er al twee zijn overleden, namelijk Ds. Baas en Ds. Sneep. In Slidrecht hebben dit boekje al aangeschaft, maar we hebben er nog genoeg in voorraad om aan alle aanvragen te kunnen voldoen. En vergeet niet: we hebben de hele voorraad in bezit, zodat u dit boekje niet meer via de boekhandel kunt verkrijgen.

Mogelijk is te Kampen ook de pas verschenen brochure van de heren C. Goossens en Dr. J.H. van der Horst verkrijgbaar, getiteld DE ANTICHRISTELIJKE MACHT VAN HET EVOLUTIEGeloof. We verwijzen voor deze brochure naar het artikel daarover in dit nummer. Die brochure is zeer lezenswaardig en het is van groot belang dat velen er kennis van nemen. De prijs is f 4,-.

In vorige nummers hebben we de predikanten genoemd, die vermoedelijk op deze ontmoetingsdag zouden spreken. Daar is enige wijziging in gekomen. De Jong deelde dezer dagen mede, dat hij er tot zijn spijt van af moet zien om zijn preekbeurt te vervullen. Hij heeft van zijn dokter de dringende raad gekregen om voorlopig in de week niet te preken en geen spreekbeurten te vervullen. Dit met het oog op

zijn lichamelijke gesteldheid. Dit is voor hem een hele opoffering, want hij besteedt zijn leven graag in de dienst des Heeren. Mogelijk, dat hij D.V., als de Heere hem nog wat krachten geeft, op de volgende ontmoetingsdag wel kan spreken.

Het programma ziet er nu als volgt uit:

Aanvang MORGENSAMENKOMST

10.30 uur

Opening: Ds. G. Blom;

Spreker: Ds. H. C. van der Ent,

Slotwoord: Ds. A. Baars.

PAUZE

Aanvang MIDDAGSAMENKOMST

2.00 uur;

Opening: Ds. M. C. Tanis;

Spreker: Ds. H. van Leeuwen;

Onderwerp: „De twee-mens in de waarachtige bekering”.

Slotwoord: Ds. D. Slagboom.

De sluiting zal ongeveer des middags om 4 uur plaatsvinden.

We hopen van harte, dat we weer een goede ontmoetingsdag mogen hebben en dat we aan het einde mogen getuigen: de Heere heeft het alles welgemaakt.

B.

SCHOOL VOOR DUNDAS EN HAMILTON

Er werd weer een gift gestort op de rekening bij de Rabobank te Meerkerk voor de school Dundas en Hamilton en wel f 100,-

S.-S. Hartelijk dank!

We konden al een bedrag van f 10.000,— naar Canada overmaken.

B.

NAAR DE KATECHISATIE 215

VAN DE VOLEINDING

De opstanding des vleses (3)

Aan de les over de „opstanding des vleses” ten jongste dage verbinden we de vraag of er naar reeds oude opvatting tweeërlei opstanding zal zijn: één, waarbij eerst Gods kinderen zullen opgewekt worden en 1000 jaren later één van de goddelozen, de onrechtvaardigen.

Dat is de leer van de Chiliasten, de aanhangers van het „duizend-jarig rijk”.

Deze leer is in feite van Perzische oorsprong. De oude Perzen stelden immers twee goden, een god van het goede, Ormuzd, en een god van het kwade, Ahriman.

Via het latere Jodendom met zijn vleselijke voorstelling van hun Messias-verwachting is de gedachte van tweeërlei opstanding het Christendom binnengedrongen. In de oude Christelijke kerk waren het de „Montanisten” en in de tijd van de Hervorming de Labadisten of wederdopers, die de leer van een „duizend-jarig rijk” aanhingen. Nog later Piscator en Coccejus, die er ook nie afkerig van waren. En in zekere zin werd ook de bekende vader Brakel erbij betrokken. Nu zijn er van de oud-vaders wel die de mening toegedaan waren, dat er vóór Christus' wederkomst nog een zekere tijd zou voorafgaan, waarin de Kerk een bijzonder geestelijke opleving zou beleven, dat er ook vele Joden zouden toegebracht worden. En dat zou niet onmogelijk zijn. Doch niet zo, dat Christus lichamelijk op aarde zal komen en in de stad Jeruzalem als Koning zal regeren, zoals de Chiliasten stellen. Het waren o.a. ook Van Oosterzee en da Costa die het chiliasme verdedigden. Verder wijlen Joh. de Heer, Voorhoeve, de Pinkster-groepen en de mannen van het zogenaamde „volle Evangelie”, de Jehovah-getuigen en de Mormonen.

Hier verklaren de Chiliasten hun leer over die z.g. tweeërlei opstanding? Dat willen we kort trachten weer te geven. Bij de eerste opstanding, vóór de „1000 jaren”, zal de satan de anti-christ neergeworpen worden in de afgrond volgens Openbaring 20. Dan zullen de gelovigen worden opgewekt. De Joden zullen terugkeren in hun land en in Jeruzalem een ereplaats verkrijgen, wanneer dan ook Christus Zelf aldaar op Zijn troon zal zitten en heersen en wel: 1000 jaren.

Dan zal Christus aan het eind van de 1000 jaren een weer terugkeren naar de hemel. Satan zal

dan ontbonden worden en de volken verleiden. Dit zal de grote verdrukking zijn. Maar dan zal Christus ook weer terugkomen en verschijnen op de wolken des hemels, op de grote oordeelsdag, de dag van de „algemene” opstanding. Men bouwt deze gedachtengang vooral op uit Openbaring 20. We hopen D.V. nader op dit hoofdstuk terug te komen. Nu eerst een en ander over deze zogenaamde twee opstandingen, zoals de Chiliasten leren.

Wanneer men Gods Woord in Zijn juiste verband ziet, is er in het minst geen grond voor, om twee opstandingen te stellen. Wel zien we, dat de Schrift onderscheid maakt tussen de opstanding der RECHTVAARDIGEN en de opstanding der ONrechtvaardigen. Echter beslist geen scheiding! Zie Johannes 5:28 en 29, waar we lezen: „De ure komt, in dewelke allen, die het goede gedaan hebben tot de opstanding des levens en die het kwade gedaan hebben tot de opstanding der verdoemenis.” En in Mattheus 25:32: „En vóór Hem zullen al de volken vergaderd worden en Hij zal ze van elkaar scheiden, gelijk de herder de schapen van de bokken scheidt.”

Maar nu beroepen de chiliasten zich op de tekst van I Thess. 4:16: „En die in Christus gestorven zijn, zullen eerst opstaan.”

Wat bedoelt Paulus echter met dit „eerst opstaan”?

Dit. Hij maakt onderscheid tussen de gelovigen, die gestorven zijn en hen, die levend zijn overgebleven op de dag van Christus' wederkomst. We zouden kunnen vragen, of de gelovigen, die overgebleven zijn iets vóór hebben boven de gelovigen, die dan later zullen wekt worden. Zullen de levend-overgeblevenen reeds al vóór de anderen de zaligheid genieten? In geen geval kan dat de bedoeling zijn van de apostel. Hij schrijft dan ook: „Wij, die levend overgebleven zijn tot de toekomst des Heeren, zullen niet vóórkomen degenen, die ontslapen zijn.” Bij de zin: „Die in Christus gestorven zijn zullen eerst opstaan” valt de nadruk op opstaan! En dan lezen we verder, dat de apostel schrijft: „Dáarna wij, die levend overgebleven zijn, zullen te zamen met hen opgenomen worden in de wolken, den Heere tegemoet, in de lucht.”

Zo blijkt duidelijk, dat er geen tussentijd zal zijn tussen de gelovigen, die opgewekt worden en zij, die levend overgebleven zijn. En dat er dus ook geen twee opstandingen zullen plaats hebben, eerst één van de rechtvaardigen en 1000 jaren later één van de onrechtvaardigen.

Maar hoe zal dat dan wezen bij de gelovigen, die levend zijn overgebleven wanneer Christus wederkomt?

Dat verklaart de apostel in I Korinthe 15:51 en 52, waar we lezen: „Zie, ik zeg u een verborgenheid: wij zullen wel niet allen ontslapen, maar wij zullen allen veranderd worden, in een punt des tijds, in een ogenblik, met de laatste bazuin; want de bazuin zal slaan en de doden zullen onverderfelijk worden opgewekt en wij zullen veranderd worden.” Dit „veranderd worden in een punt des tijds” betekent, dat de levend overgebleven gelovigen een „verheerlijkt” lichaam zullen onvangen. We hebben het hierover gehad in onze vorige les.

Op meerdere Schriftplaatsen beroepen zich de voorstanders van een duizendjarig rijk. We kunnen die niet alle bespreken. Wel moeten we nog even nader ingaan op enkele woorden, waaruit de Chiliasten hun opstandingsopvattingen trachten te verdedigen. Dat zijn o.a. de uitdrukkingen in Openb. 20 als: „En ik zag tronen en zij zaten op dezelve”, (vers 4) en even verder: „En ik zag de zielen dergenen, die onthoofd waren om de getuigenis van Jezus.”

Het gaat hierbij om de woorden „tronen” en „zielen”. Doch D.V. in een volgende les daarover nader.

We willen echter deze les niet sluiten, voor we de vraag gesteld hebben: hoe zult u lezer(es), bij uw sterven voor de rechterstoel van Christus verschijnen? Want wij moeten allen geopenbaard worden voor Christus' rechterstoel, zo lezen we. Aan welke kant zult u staan, als bok aan Zijn linkerhand of als schaap aan zijn rechterhand? Rusten we toch niet, voor en aler we een schaap van Zijn kudde zijn geworden. De Heere kan dit wonder van genade aan u nog verheerlijken.

Smeeke daarom, nu het nog is het heden der genade!

Elb.

v. L.

Eerste spreker op die middag was Ds. J. Hoek te Groenekan. Hij memoreerde twee gedachten: „Jona door de Heere overwonnen en voor de Heere ingewonnen” (Jona 1:7-12). „Eigenlijk begint dit thema al bij Genesis 3”, aldus Ds. Hoek. „De mens Adam vluchtte voor God en moest de Hof van Eden verlaten om nooit weder te keren. Zo ook met Jona. Hij vluchtte voor de achtervolgende God. Maar wat is het dan een troost, dat God sterker bleek dan Jona en dat de Heere ook tot ons kan zeggen: „tot hier toe en niet verder”. Schoon was ook de vergelijking met Christus.

Evangelist J. Kwantes was de volgende spreker. Hij sprak over Ef. 3:8-11. „Paulus getuigt: Mij is deze genade gegeven, om onder de heidenen het Evangelie te verkondigen. Hij is er verwonderd over dat hij dat mag doen. Over zichzelf zegt Paulus: mij, den allerminste is deze genade geschied. Maar hoe staat het met ons in het dagelijks leven? Getuigen wij onder de heidenen, onder het werk, in onze omgeving?” De heer Kwantes verhaalde enkele treffende gebeurtenissen uit de evangelisatiepraktijk te Alkmaar, waaruit bleek dat zending hier te lande ook zo dringend nodig is.” Het was ook een beschamend woord.

Niet uit eigen kracht

Ds. P. Beekhuis te Noordeloos sprak namens de Spaans-Evangelische zending. Hij ontwikkelde drie gedachten uit Hand. 17:30-31, Paulus op de Areópagus. „Athene was de stad waar de geleerden uit die periode bijeen kwamen om van gedachten te wisselen. Met deze mensen komt Paulus in aanraking. Hij wordt meegenomen naar de Areópagus, want men is benieuwd naar de nieuwe leer die hij verkondigt. Hier is het dat Paulus „den onbekenden God” predikt.”

Ds. Beekhuis benadrukte de moed die Paulus hier aan de dag legde. De eigenzinnige godsdienst van de Grieken wordt zondermeer van de tafel geveegd. „Maar Paulus staat hier niet uit eigen kracht. Als getrouw dienaar vraagt hij zich niet af wat zijn woorden zullen uitwerken, of welke tegenstand hij oproept. Hij brengt het Woord van God dat recht snijdt. De massa bespot hem, doch sommigen hingen hem aan en geloofden”.

Met het zingen van Psalm 36:3 en een dankgebed, uitgesproken door Ds. Beekhuis, werd de Elburger zendingsdag besloten. Ds. Van Leeuwen dankte een ieder die had meegeholpen aan het welslagen van de mooie bijeenkomst en dankte voor de collecten die het fijne bedrag van f 5.173,26 opbrachten, inclusief de opbrengst van de consumpties.

AL DE WOORDEN DEZES LEVENS

6

Wet en Evangelie in verband met Handelingen.

We hebben beloofd voor ditmaal over de volgorde: Wet en Evangelie iets te zeggen in verband met het gedeelte dat ons bezighoudt nml. Handelingen 4:20. We kunnen niet nalaten voordat we dit nader bezien om een citaat door te geven van Ursinus, één van de opstellers van de Heidelbergse Catechismus. Het zal u niet onbekend zijn dat deze Ursinus een nadere verklaring van dit leerboek gegeven heeft in het Schatboek. Hij spreekt daarin over de verhouding van Wet en Evangelie op een plaats, waar dat te verwachten is nml. als hij nader ingaat op de vraag Zondag 1: Hoeveel stukken zijn u nodig te weten, opdat gij in deze troost zalig leven en sterven moogt? Juist als hij ingaat op het eerste „stuk”: ten eerste hoe groot mijn zonden en ellenden zijn, zegt hij wat over de zaak, die onze aandacht heeft We nemen het hier even in zijn geheel over:

„Want de mensen zijn geen bekwame toehoorders van het Evangelie, tenzij dat zij hun zonden en ellendigheid bekennen. Want door de verkondiging van de Wet, uit welke de ellendigheid bekend wordt, moet de verkondiging van het Evangelie voorbereid worden, anders zouden de mensen tot een zorgeloosheid gebracht worden en alle troost zou onzeker wezen na dien een vaste troost met vleeselijke zorgeloosheid niet kan bestaan. Daarom moet men van de verkondiging van de Wet beginnen, gelijk wij zien dat de Profeten en Apostelen gedaan hebben, opdat de mensen afgebracht worden van de waan van hun eigen rechtvaardigheid en also tot de ware bekering voorbereid. Hetwelk zo het niet geschiedt, zo worden zij door de ver-

kondiging der genade zorgelozer en hardnekkiger en alzo worden de paalen voor de varkens gestrooid”. Over dit gedeelte zou veel op te merken zijn. We doen het niet behalve dit, dat u niet moet doen denken dat Ursinus hier zegt dat de Wet aan ieder het Evangelie alleen aan de uitverkorenen gebodschapt moet worden. Het gaat hier duidelijk over de voorbereiding van de hoorders van het Evangelie, niet o over wat zij horen. Voor die voorbereiding is de verkondiging van de Wet onmisbaar nodig. Maar het valt op dat Ursinus zonder meer stelt: Daarom moet men de verkondiging der Wet beginnen, gelijk wij zien bij de Profeten en Apostelen...” Ursinus vindt dit laatste zo vanzelfsprekend dat hij er geen enkel schriftgedeelte bij aanhaalt. Zo diep is hij ervan overtuigd dat én de Profeten én de Apostelen begonnen zijn bij de verkondiging der Wet.

Nu zal ieder dit toestemmen als hij het heeft over de Profeten, maar de vraag kan leven: kan dit nu zo maar van de prediking der Apostelen gezegd worden? Hebben zij niet direct het Evangelie gebracht zonder eerst de aanklacht der Wet naar voren te brengen? Tenslotte is het zo dat al zou Ursinus het nog zo met nadruk gezegd hebben dan kan dat toch nooit de om het aan te nemen, Gods Woord Zelf maar overtuigen.

We twijfelen er niet aan of Ursinus heeft geheel in overeenstemming met Gods Woord Zelf geschreven. Het kon wel eens zijn dat wij juist zover afgeraakt zijn van het reformatorisch belijden dat we tot de vraag komen: hebben de Apostelen zo wel gepreekt? De eerste Pinksterpreek van Petrus komt met de aanklacht van de Wet. De mannen van Israël worden schuldig verklaard. In het geheel van de boodschap neemt deze aanklacht zijn plaats in, opdat er plaats gemaakt zou worden onder de zegen van de Heilige Geest voor het Evangelie. En als de kreupelgeborene genezen is en als een wandelend wonder in het midden van Israël gaat dan predikt Petrus weer de aanklacht van de Wet, „maar gij hebt de Heilige en Rechtvaardige verloochend en hebt begeerd, dat u een man, die een doodslager was zou geschonken worden...”

Weer: in het geheel van de boodschap van de enige Naam, die er onder de hemel gegeven is heeft die veroordelende taal zijn plaats. Roept Petrus niet ernstig op in dezelfde preek tot bekering?

Niet anders is het als de Apostelen de opdracht krijgen om al deze woorden des levens in de tempel te gaan spreken. Dan is het niet de bedoeling van de hemel dat zij een soort Evangelieprediking moeten brengen, waarin de stem der Wet niet zal spreken. Dat is alleen al in strijd met de inhoud van de woorden des levens. Het gaat daarin om het leven, dat vreemd is voor de natuurlijke mens en waar de eigengerechtigte Israëliet vijandig tegenover staat. Daar hebben zij niet van kunnen zwijgen. En dat zij er niet van gezwegen hebben blijkt duidelijk uit het vervolg. Als namelijk later de Apostelen gegrepen worden om hun opnieuw verkondigen van de boodschap dan spreken zij zelf van hun leer, die zij brengen, tot de Joodse Raad. Zij vatten die samen met twee woorden nml. bekering en vergeving. Dat zijn de twee zaken die Israël nodig heeft. Bekering en vergeving. We willen hier Calvijn laten spreken in zijn verklaring van het boek Handelingen: „Wij weten verder dat in deze twee zaken de gehele korte inhoud van het Evangelie is samengevat. Daarom wijzen de Apostelen hierop, niet alleen tot verdediging van hun eigen personen, maar bovenal om de bediening van Christus in een helder daglicht te plaatsen, opdat zij, kon het zijn, ook sommigen van de verwoede vijanden der godzaligheid voor het Evangelie mochten winnen.” Als dan de Apostelen hun leer samenvatten zoals die hen toch meegegeven is door de Koning der Kerk Zelf, dan behoeft toch niemand er aan te twijfelen dat zij Wet en Evangelie gepredikt hebben. De Heilige Geest werkt de bekering van hart en leven door middel van prediking der Wet. Zeker die bekering is een gave Gods, wordt geschonken uit de Verhoogde Christus. Dat zeggen juist de Apostelen. Maar dat doet niet teniet dat de Heere Zijn Wet daarvoor gebruikt om het hart aan te klagen en aan de eigengerechtigheid te ontdekken. En waar dit in de prediking nagelaten wordt, verarmt deze. Dan kan men menen een ruim Evangelie te brengen maar men doet het juist niet. Met recht: de boodschap kan dan wel ruim genoemd worden, maar het is nu juist niet de boodschap van het Evangelie, dat van genade voor schuldigen in de gerechtigheid van Christus spreekt.

D. Slagboom

IETS OVER CANADA

1

Al verschillende keren hebben we een en ander verteld over Canada en onze ervaringen en ontmoetingen aldaar. Niet al onze lezers zullen daar evenveel belang in stellen, maar we hebben iedere keer gemerkt, dat er vele lezers zijn, die onze artikelen met aandacht lezen. We moeten niet vergeten, dat velen familie of vrienden in Canada hebben en dat steeds meer mensen uit ons

land een trip van enkele weken naar Canada maken om familie en vrienden op te zoeken. De meeste bezoekers komen in het zuiden van Ontario, waar we zelf ook onze kinderen hebben wonen. Anderen gaan naar Alberta of nog verder naar het westen of naar een andere provincie, maar hun aantal is betrekkelijk gering. Dit blijkt wel uit het feit, dat de meeste chartervluchten als einddoel Toronto hebben. Vandaar worden de bezoekers afgehaald om enkele weken in Zuid-Toronto door te brengen. Sommigen, die met een charter-vliegtuig naar Toronto gaan, moeten met een lijnvlucht verder om tot de plaats van hun bestemming te komen.

We hebben weer gelegenheid gehad om bij onze kinderen en kleinkinderen in dit grote land te verkeren. Dat doet altijd goed. We moesten de dagen verdelen tussen twee gezinnen en hebben in verband daarmee afwisselend in Ancaster en Norwich verkeerd. Vanuit die plaatsen hebben we de zondagen en ook een paar keer in de week de gemeenten, waarmee onze kerken in correspondentie staan mogen dienen. Het ons goed dat te mogen doen, zodat we, nu we weer thuis zijn, moeten zeggen, dat de Heere het ook in dit opzicht bijzonder welgemaakt heeft. We hebben weer vele vrienden ontmoet en voorzover dat mogelijk was thuis bezocht. Ook waren er vrienden, die ons bij onze kinderen wisten te vinden. Ook in deze streken woont nog een volk, dat de Heere toebehoort. Dat volk vinden we in kerken, waar we het Woord des Heeren mogen bedienen, maar ook in andere kerken, zoals de gemeenten van de Netherlands Reformed Congregation, die in nauwe verbinding staan met de Gereformeerde Gemeenten in ons land. Onder hen hebben we onze vrienden en we mochten nog twee predikanten ontmoeten, die aan deze gemeenten verbonden zijn.

Het land zag er fris en groen uit. Dat hebben we wel eens anders meegemaakt. Soms is het er langdurig droog en dat blijft niet zonder gevolgen. Dit jaar was er telkens regen gevallen, afgewisseld door zonneshijn. De omstandigheden waren gunstig voor een goede oogst. Het is altijd weer een prachtig gezicht, dat rijpende graan op die glooiende velden. De oogst was vol aan de gang toen we Canada verlieten. De corn (mais) stond er op vele plaatsen bijzonder goed bij, soms wel tussen de 2 en 3 meter hoog. Tijdens ons verblijf in Canada was het weer sterk afwisselend. We hebben allerlei weersgesteldheden meegemaakt.

Evenals bij ons is daar grote werkloosheid. In sommige provincies is deze zelfs veel hoger dan hier. Alberta maakt naar we vernamen een gunstige uitzondering. Het is daarom te begrijpen, dat het thans niet gemakkelijk is om naar Canada te emigreren of daar tijdelijk werkgelegenheid en werkvergunning te krijgen. Velen die op goed geluk het land proberen binnen te komen worden teruggestuurd of krijgen slechts met moeite een verblijfsvergunning. We konden echter ook constateren, dat het aan sommigen wel gelukt om zich in Canada te vestigen.

Het is niet onze bedoeling om nu lange artikelen over Canada en ons bezoek aldaar te schrijven. We willen ons beperken tot een paar zaken, die zoals in allerlei opzicht gebleken is, veler belangstelling hebben, namelijk de schoolbouw voor Dundas en Hamilton en de arbeid van Ds. den Butter te Toronto.

Allereerst dan iets over de schoolbouw.

In verschillende streken van Canada en de Verenigde Staten zijn of worden scholen voor de eigen kinderen opgericht. We hebben enigszins van nabij de bouw van een school te meegemaakt. Door toedoen van de plaatselijke predikant werden er enkele jaren geleden plannen gemaakt om een school te bouwen. Inmiddels kon die school al een paar jaar geleden in gebruik worden genomen. Er kwamen al dadelijk veel meer leerlingen dan waarop men durfde rekenen. Vorig jaar werd de school uitgebreid met 6 lokalen, zodat het nu mogelijk is om de kinderen tien jaar lang onderwijs te geven, waarbij ten volle gerekend wordt met Gods Woord. Het nieuwe leerjaar hoopt men te beginnen met ongeveer 250 leerlingen. We spraken met het hoofd van de school, die we uit andere hoofde in ons land vroeger meermalen hadden ontmoet en we bezichtigden de school. Het zag er alles even verzorgd uit.

Die schoolbouw heeft heel wat offers van de ouders en geestverwanten gevraagd. De bouw

moest door eigen mensen worden bekostigd en de exploitatie van de school blijft voortdurend vele offers vragen, want alle kosten, ook de salarissen van het personeel, komen geheel voor rekening van de vereniging, die voor dit doel is opgericht. Het is verblijdend, dat andere kerken in dit nieuwe werelddeel en ook in het vaderland en niet te vergeten vele particulieren de schoolbouw en de exploitatie steunen in financieel opzicht, maar het leeuwenandeel moeten de mensen toch zelf bijdragen. Het is wonderlijk te merken hoe in het algemeen met veel liefde een belangrijk deel van de inkomsten van een gezin voor dit doel wordt afgezonderd. Er zijn gevallen waarin de ouders per jaar zo'n kleine 4000 dollar moeten wegleggen, wanneer ze hun kinderen Christelijk onderwijs willen geven. Dat geldt dan ouders, die niet alleen kinderen op een lagere, maar ook op andere scholen hebben, die Christelijk zijn (of heten).

Uit het bovenstaande blijkt wel, dat het ook voor de mensen van Dundas en Hamilton een heel aanpak is, maar hoe langer hoe meer is de noodzaak van een eigen school gevoeld. Het algemene Christelijke onderwijs is ook in Canada niet zoals het naar onze beginselen zou moeten zijn en mede in verband daarmee sturen sommige ouders hun kinderen naar openbare scholen. Het is duidelijk, dat er allerlei verkeerde invloeden op de kinderen uitgaan. We hadden hierover vorig jaar al een gesprek met Ds. Hamstra, de predikant van Dundas. We hebben erover geschreven in ons blad. Velen hebben hun belangstelling getoond door hun giften. Ds. Hamstra is van het voorjaar hier geweest en hij heeft in noord en zuid gepreekt en gesproken en dat is niet vergeefs geweest. Er zijn collecten gehouden in verschillende plaatsen en vele giften binnengekomen. Er is een bankrekening geopend, waarop al meer dan f 10.000,— is gestort en we hopen van harte, dat er nog vele gemeenten zullen zijn, die voor dit doel een collecte willen houden en vele medelevenenden, die nog een bijdrage willen geven. Want ook de schoolbouw te Dundas/Hamilton kost heel veel en de draagkracht van de mensen in die gemeenten is natuurlijk beperkt.

B.

DE ANTICHRISTELIJKE MACHT VAN HET EVOLUTIEGELOOF

Dr. W.J. Ouweneel, een jonge wetenschapsbeoefenaar, schreef vorig jaar een boek getiteld: DE ARK IN DE BRANDING. Hij staat op Schriftgelovig standpunt. Daarom is zijn boek van grote waarde. In zijn Voorwoord zegt de schrijver o.a.: "Dit boek probeert ook af te rekenen met een aantal tegenwerpingen aangaande de ark, die in de creationistische literatuur allang als afgedaan worden beschouwd, maar die in Nederland nog steeds opduiken, zeker ook in orthodoxe kringen. Tegenwerpingen zoals: was de ark wel groot genoeg voor al die dieren? Hoe konden al die dieren een jaar lang door acht mensen verzorgd worden? Waar kwam in vredesnaam al dat water vandaan dat de aarde bedekt zou hebben? En waar bleven al die watermassa's na de zondvloed? Vaak wordt dat soort vragen gesteld met een air alsof het louter stellen daarvan die onnadenkende creationisten toch meteen de mond moet snoeren - zonder dat men zich realiseert dat er voor zulke vragen wel eens vrij eenvoudige exegetische en wetenschappelijke oplossingen zouden kunnen bestaan...."

We hebben tot nu toe in ons blad geen aandacht aan dit boek geschonken, enerzijds omdat we het niet ter recensie ontvingen en anderzijds omdat, hoewel er het voornemen was om erover te schrijven, telkens weer andere zaken de aandacht vroegen.

In DIA, uitgave van Stichting maandblad DIA Christelijke Gereformeerde Kerken, schreef Ds. J. van Mulligen enkele maanden geleden een gematigde beoordeling over dit boek. In een volgend nummer van dat blad ging Dr. A. Ruiter er nader op in. Er bleef bij hem niet veel van het boek over, dat waarde had. Dit heeft G. Goossens en Dr. J.H. v.d. Horst aanleiding gegeven er een brochure van 23 blz., groot formaat, over te schrijven.

In een Woord vooraf zegt Dr. v.d. Horst, dat hij indertijd de Gereformeerde Kerken (syn.) verliet, omdat hij niet langer kon berusten in de wijze, waarop de grote afval van het geloof dat naar de Schriften is, in die kerken vrije voortgang kon vinden, doordat de kerkelijke vergaderingen eerder het beschermend schild ophieven boven de afvalligen-inzonderheid een toenemend aantal voorgangers-dan dat zij daartegen de door de Heilige Schrift, de belijdenis en de kerknordering geboden maatregelen namen. En dan

zegt hij verder o.a.: "Helaas krijgt hij de laatste jaren het gevoel in de Christelijke Gereformeerde kerken van de regen in de drop te zijn geraakt. Dit komt, doordat een aantal predikanten en andere "intellectuelen" er blijkbaar behoefte aan heeft gelijke tred te houden met de ontwikkelingen op alle gebied, die zich aan de Amsterdamse Vrije Universiteit voordoen."

We hopen, dat velen deze brochure zullen lezen en met ernst kennis van de inhoud zullen nemen. De schrijvers stellen zich op achter Dr. Ouweneel en nemen het op voor de waarheid van Gods Woord en daarom hebben ze een doorlopende kritiek op Dr. Ruiter en op anderen, die geïnfecteerd lijken te zijn door ongelooftheorieën.

Laten vooral studerende jongeren, die meer dan anderen gevaar lopen beïnvloed te worden door beschouwingen, die niet in overeenstemming zijn met Gods Woord, goed kennis nemen van deze brochure en van andere lectuur, die wapenen leveren tegenover allerlei leringen, die voeren tot dwaling en zo tot eeuwig verderf.

De brochure handelt eerst over: Van theorie tot levensbeschouwing, daarna over: Verkeerde gewijzer en: Verwarring van begrippen. Deze onderdelen of paragrafen geven een goed inzicht van de zaak waar het om gaat. Dan gaat het over: Creationisme en over: Ongelooftheorieën. Deze gedeelten nemen we hier over. Daaruit kunnen we wel opmaken hoe belangrijk de brochure is.

„CREATIONISME"

Mochten we vier jaar geleden nog hopen, dat dr. Ruiter zou inzien dat hij nog niet al te best op de hoogte was van de zaken, waarover hij zijn licht wilde laten schijnen voor het christelijke gereformeerde kerkvolk en dat het maar niet aangaat creationistische geleerden van wereldnaam en -faam in een handomdraai van zich af te schudden, zonder de moeite te hebben genomen naar hen te luisteren, - thans blijkt tot ons verdriet dat wij vergeefs gehoopt hebben.

De heer Ruiter verwerpt zonder meer het creationisme en acht het blijkbaar beneden zijn waardigheid kennis te nemen van wat creationisten te zeggen hebben. Hij heeft zelfs het boek van Ouweneel, waartegen hij wil waarschuwen, niet eens behoorlijk gelezen, naar ons bleek.

Wat zijn echter creationisten?

Als we op de "voorlichting" van Ruiter afgaan, moeten dit wel een stel dwazen zijn, wetenschappelijk niet au sérieux te nemen. Een gevaarlijk geslacht beoefenaren van de natuurwetenschappen, dat vooral in de U.S.A. veel voorkomt, maar ook in Nederland zijn vertegenwoordigers en aanhangers heeft gekregen en dat er op uit is het "wat behoudender deel van de Nederlandse christenheid" met zijn "creationistische ideeën te indoctrineren". De heer Ruiter heeft al van te voren de schrik te pakken voor een "Evangelische Hogeschool, die als centrum van het creationisme in ons land zal moeten dienen". Voor de EO-televisie is de stichting van zo'n hogeschool als een "geloofswaagstuk" aangeduid en Ruiter merkt op, dat het "maar de vraag is wat je onder geloof verstaat". Hij vreest "eindeloze verwarring" en "zinloze en vermoedende debatten met mensen, die deze creationistische nonsens al te dol wordt..." (Uit het feit, dat we dit overnemen uit de brochure mag natuurlijk niet worden opgemaakt, dat we het opnemen voor de EO of voor de t.v. Over de EO hoeven we ons hier niet uit te spreken en meer dan eens is naar voren gekomen hoe we staan tegenover de t.v. We meenden er goed aan te doen zonder onderbreking te citeren en gaan nu verder overnemen, wat we hierna in de brochure lezen, B.)

Voor wie, als christelijke gereformeerde gelovige, nog niet wist wat "creationisten" in werkelijkheid voor "gevaarlijke" lieden zijn, zal het wel verrassend zijn te vernemen, dat hieronder natuurwetenschappelijke geleerden moeten worden verstaan, die van harte geloven en met de mond belijden wat God ons in Genesis heeft geopenbaard. Zij geloven derhalve aan een schepping (creatie), zoals die in Genesis 1 en 2 beschreven staat; aan een eerste mensenpaar Adam en Eva, dat echt geleefd heeft; aan een paradijs en paradijsrivieren, die echt hier op aarde te zien zijn geweest; aan een zondeval, die echt gebeurd is en grote veranderingen óók in de natuur (Gen. 3:17 e.v.) tengevolge heeft gehad; aan een zondvloed, die er echt geweest is over de gehele aarde.....

Kortom, zij houden onverstoort vast aan de absolute betrouwbaarheid van de Heilige Schrift, te beginnen van Genesis 1 en verder tot Openbaring 22. Dat doen zij niet alleen 's-zondags in de kerk, maar ook alle dagen van de week als zij de wetenschap beoefenen, college geven of lessen op de scholen, of leerboeken en populair wetenschappelijke geschriften schrijven. "Dat spreekt toch vanzelf voor een christen", zult u zeggen, "als ik mijn levensroeping had gevonden in natuurwetenschappelijke studiën, zou ik ook creationist zijn!"

Ja, dat móest ook vanzelf spreken. Maar, helaas, in de laatste anderhalve a twee eeuwen van christendom en in de jongste decennia van gereformeerd kerkelijk le-

ven in Nederland bleek dat niet zo vanzelf te spreken. ONGELOOFSTHEORIEËN.

Creationisten gaan bij hun natuurwetenschappelijke studiën er van uit, dat God deze wereld en het leven daarop van planten, dieren en mensen nog niet zo heel lang geleden in zes dagen heeft geschapen. Ten naaste bij zo'n 7000 jaar geleden. Iets anders is uit Genesis niet af te leiden. Voor hen behoeven de bijbelse feiten uit Genesis niet als juist bewezen te worden, die staan onomstotelijk vast. Zij vinden bij het bestuderen van de aardkorst en van heel de natuur niets, dat deze feiten weerspreekt, maar steeds meer een bevestiging ervan.

Aan het begin van de vorige eeuw hebben aan hun christelijk geloof ontzonken natuurwetenschapsmensen, onder de invloed van de ideeën der "Verlichting", die in de Franse revolutie opgeld deden, die bijbelse feiten terzijde geschoven, als te behoren tot iemands geloof en niet tot de wetenschap. Zij hebben toen allerlei "nieuwe" theorieën opgesteld over het ontstaan van het heelal, van de aarde in het bijzonder en van het leven op aarde. Zij vergaten-of wilden in ieder geval niet weten-dat hun theorieën ook geen "wetenschap" waren, maar berustten op "geloof", zij het dan geen christelijk geloof, maar op dat van antieke, heidense, Babylonische, Egyptische en Griekse denkers, dat in de dagen der achttiende-eeuwse "Verlichting" nieuw leven was ingeblazen. Het spreekt toch vanzelf, dat men over het ontstaan van al het bestaande helemaal geen wetenschap kan hebben in de zin van kennis, die op waarneming is gegrond en kan worden gecontroleerd en geverifieerd. Er is immers geen mens bij geweest! De Enige, die er bij is geweest en er dus over kan spreken, is de Schepper zelf. Maar als men Diens Woord niet gelooft en terzijde schuift, moet men wel bij heidense gedachterspinsels, ingegeven door de vader der leugenen, terecht komen en daaraan "geloof" gaan hechten.

Tot de beginjaren der negentiende eeuw was de creationistische wetenschapsbeoefening met betrekking tot deze aarde en het leven de gangbare geweest. Nu kwam er daarnaast en daartegenover een andere richting tot ontwikkeling, die wij het uniformitarianisme noemen. De aanhangers ervan noemt men uniformitariërs en het beginsel, waarvan zij uitgaan, het uniformiteitsbeginsel.

Deze richting werd in de loop der negentiende eeuw de "gangbare" richting in de natuurwetenschap.

Heel veel christenen hebben zich aan deze "gangbaarheid" niet weten te onttrekken en er zijn er -vaak onbewust- mee door het leven gegaan. Niet alle uniformitariërs gaan zover als dr. Ruiter, dat zij het creationisme nonsens durven noemen.

Geheel terecht vroeg de persschouwer in Waarheid en Eenheid van 21 mei j.l. aan de hoofdredakteur van DIA: "Hoe kan prof. dr. W. van 't Spijker dit met zijn verantwoordelijkheid als hoofdredakteur blijven dekken?"

Het is erg verleidelijk om aan het slot van deze aanhang uit de brochure een beoordeling te geven van het maandblad DIA, maar we willen dat niet doen. We willen er mee volstaan er op te wijzen, dat we vrezen, dat we in het stichtingsbestuur, in de redactie of onder de vaste medewerkers vergeefs zoeken naar namen van mensen, die met ons willen medewerken aan het bevorderen van de handhaving van de oude gereformeerde beginselen.

Maar om nog even op de brochure terug te komen.

We vinden daarin nog verschillende paragrafen en wel: Uniformitariërs, Betere Sleutel, Uniformitarianisme grondslag voor evolutieleer, Wereldbeeld, Stokpaardje van Schriftcritici, Barthiaanse spraakverwarring, Bijbel geeft geen wereldbeeld, Bijbel verwerpt wel "moderne wereldbeelden", Evolutie-afgod tot wereldbeeld" verheven, De aanval stop gezet, Evolutie-geloof hoofdzak, de leer bijzaak, Onbekeerlijken, maar ook anderen, Evolutiesprookjes in plaats van openbaring, De dodelijke bacterie, Zondvloed een hard feit, Creationisten van drie eeuwen geleden, Satan's overvroomheid, Evolutiesprookjes moeten "echt gebeurd" blijven, Wat voor "Schepper" en "Onderhouder"?, Dwalende en falende gids, Niet zo-maar een ingenieur-tje, Zondvloed à la Genesis ontkend, Satans evangelisten, Niet afwachten, maar aanvallen.

De brochure eindigt als volgt: "Kerken van Jezus Christus moeten dit evolutiegeloof aanvallen; niet dulden, dat het op enigerlei wijze binnendringt en vaste voet krijgt in het leven der Kerk. Tegenover dit anti-christelijke evolutiegeloof past slechts het scherpe wapen van de absolute autoriteit van de Heilige Schrift, dat moedig geheven moet worden tegenover ieder, zonder aanzien des persoons, die met dit anti-geloof komt aandragen. Tegenover de verzoeken, die van deze kwasi-wetenschappelijke vinding van de vorst der duisternis uitgaan, passen geen "dialogen", geen exegetische kunstgrepen op de Schrift om tot compromissen te komen, maar het eenvoudige woord van de Heiland tegenover satans verzoeken: "Er staat geschreven!"

De brochure is te verkrijgen door storting van f 4,- per exemplaar op giro 176669 t.n.v. Dr. J.H. v.d. Horst, Wilhelminasingel 37 te Coevorden. Men bestel-le spoedig!!

B.

HUISGEMEENTEN

Ds. H.J. Hegger te Velp zond ons enige tijd geleden een nummer van Waarheid en Eenheid, waarin enkele artikelen voorkomen over de huisgemeente, die hij als een vraag aan ons wilde voorleggen. Hij behoort tot de verontrusten in de Gereformeerde Kerken, is een voorstander van huisgemeenten en wil op deze wijze uit de moeilijkheden komen, waarin hij en zijn geestverwanten in de huidige situatie verkeren. In de begeleidende brief, die hij ook aan de redactie van enkele andere bladen zond, schrijft hij het volgende:

"Indien U het niet met mijn visie eens kunt zijn, dan zou ik erg graag vernemen, waarom niet. Misschien dat we dan naar aanleiding van dit konkrete punt méér inzicht kunnen krijgen in het reformatorische beginsel van het Sola Scriptura. Hoe moet dat beginsel functioneren? Persoonlijk voel ik mij erg gelukkig met de formulering "De Bijbel alleen in de gemeenschap der heiligen". Daardoor wordt dit reformatorische beginsel van de ene kant afgegrensd tegenover het sektarisme, dat individualistisch rammelt met allerlei losse Bijbelteksten; én tegenover een hiërarchisch heersen over de Bijbel.

Ik vermoed dat sommigen mijn betoog zullen afwijzen als "biblicisme". Maar dan zou het erg belangrijk zijn, wanneer men dat nader adstrueert. Waarom beschouwen ze mijn beroep op de Bijbel als ongezond biblicisme, terwijl ze van de andere kant wellicht ook afwijzend staan tegenover allerlei half of hele vrijzinnige tendenzen in onze tijd, die de Bijbel slechts als inspiratiebron zien, maar zich overigens nauwelijks gebonden voelen aan de letterlijke tekst van het Woord Gods? Waarop baseren zij dan hun mening dat zij het gezonde midden bewaren tussen van de ene kant biblicisme en van de andere kant de vrijzinnige Schriftkritiek? Kunnen ze voor dat "gezonde midden" de Bijbel als bewijs aanhalen of steunen ze daarbij meer op wat zij zelf zien als gezond verstand, of op de menselijke redenering of op de traditie door de eeuwen heen of op de geschiedenis? of op ???

Vanzelfsprekend heb ik ook doorgedacht over de vraag hoe de verhouding zou moeten zijn tussen de huisgemeenten en de éne plaatselijke gemeente. Maar het leek mij in eerste instantie beter om van gedachten te wisselen over het beginsel: Geeft de Bijbel de ruimte voor meerdere huisgemeenten binnen de éne plaatselijke gemeente en zo ja, hebben dan de kerkelijke leiders in onze tijd (nog steeds) het recht om de huisgemeenten te verbieden?

Uw zienswijze is voor mij belangrijk, niet slechts in het algemeen omdat we de diepte van Gods Woord slechts kunnen verstaan "samen met alle heiligen" (Ef. 3:18) - de Bijbel alleen in de gemeenschap der heiligen! -, maar heel bijzonder in dit konkrete punt, omdat ik erover denk de vraag van de huisgemeente als een verzoekschrift voor te leggen aan de generale synode van de gereformeerde kerken. Wanneer U mij echter kunt aantonen dat mijn visie in strijd is met Gods Woord, dan zal ik natuurlijk zulk een verzoekschrift achterwege laten."

Begin augustus zond Ds. Hegger nog twee nummers van Waarheid en Eenheid, alsmede copie van een artikel, dat D.V. eerlang in dat blad zal verschijnen. Blijkens de brief ter begeleiding heeft Ds. Hegger ook een artikel geschreven over het ambt, dat naar hij hoopt spoedig in Waarheid en Eenheid zal worden opgenomen.

Met belangstelling hebben we van een en ander kennis genomen. En dat temeer omdat de verontrusting in de Gereformeerde Kerken zijn oorzaak vindt in een verschijnsel, dat ook ons wat heeft te zeggen. Wij gebruiken het woord verontrusting in eigen kerken niet, omdat ons streven er op gericht is de handhaving van de oude gereformeerde beginselen te bevorderen. De verschijnselen, die ook in ons kerkelijk leven op vele plaatsen zijn waar te nemen, geven wel reden voor ernstige verontrusting, maar als het gaat om de vraag wat daartegenover gedaan moet worden, vormen we geen kring, vereniging of stichting van verontrusten, maar als vrienden en vriendinnen, die het Pand willen bewaren, dat de Heere ons heeft toebetrouwd, geven daaraan op gepaste wijze uiting. Daarom is bij ons niet de vraag of we nood- of huisgemeenten kunnen of moeten stichten. Alleen kunnen we wel stellen, dat als de vorming van huisgemeenten naar de Schrift zou blijken te zijn, het mogelijk wel een punt van overweging zou worden in bepaalde gemeenten of tot stichting van zulke gemeenten zou moeten worden overgegaan. Doch zover is het nog niet en we vermoeden dat het ook wel niet zover zal komen.

We willen niet ingaan op alle punten van het betoog van Ds. Hegger. Wel willen we een paar opmerkingen maken en die raken zijn uitgangspunt.

We krijgen zeer sterk de indruk, dat hier geen sprake is van terugkeer tot de Heilige Schrift en daarom de verdediging van de waarheid tegenover alle leugen. Zo was het in de dagen van de reformatie en dat lijkt ons ook een heel juiste gang van zaken. Hier is het echter zo, dat de verontrusten in een impasse gekomen zijn en nu een uitweg zoeken en op deze wijze toch willen trachten een wettige positie in de Gereformeerde Kerken te behouden. Dus nu moeten alle gegevens van de Schrift zo uitgelegd worden, dat huisgemeenten geheel in overeenstemming met Gods Woord zijn.

Hierbij denken we onwillekeurig aan de voorstanders van de vrouw in het ambt en die van gezangen in de

eredienst. Dan is men het met de gang van zaken in eigen kerken niet eens, dan streeft men naar de invoering van verandering en dan moeten de Schriftgevens dienen om het streven te ondersteunen. We hebben nog nooit kunnen merken dat deze dingen voortkomen uit de vreze des Heeren, want dan zou het voor Gods kinderen, die dicht bij de Heere en Zijn Woord leven, duidelijk zijn, dat hier sprake is van zaken die naar de Heilige Schrift zijn. Maar daar is het verre vandaan.

Hoewel we er ons van overtuigd houden, dat Ds. Hegger deze dingen ernstig bedoelt en op deze wijze in zijn kerken nog willen redden wat er te redden valt, moeten we al om de achtergrond zijn streven afwijzen.

Daar komt nog iets bij, wat in onze ogen nog veel erger is. Wanneer we Ds. Hegger goed begrijpen ziet hij de kerken, dus ook de Gereformeerde Kerken in haar openbaring als een gemeenschap van heiligen. Ja, zo moest het zijn. Onze Catechismus spreekt daar ook over, maar toch wel in een andere zin. Daar wordt beleden: eerstelijk, dat de gelovigen, allen en een iegelijk, als lidmaten aan de Heere Christus en alle zijne schatten en gaven gemeenschap hebben. Dat geldt dus de levende lidmaten van het lichaam van Christus. Op de Pinksterdag was er werkelijk de gemeenschap der heiligen in beoefening en ook daarna bestond de gemeente te Jeruzalem aanvankelijk geheel of nagenoeg geheel uit mensen, die deel aan Christus hadden en zo ook een innerlijke verbondenheid aan elkander gevoelden. Toen was er geen sprake van aparte samenkomsten van mensen met dezelfde ligging enz., zoals dat tegenwoordig wel genoemd wordt. Maar toen gold het wat Paulus later aan de Efeziërs schreef: Eén Heere, één geloof enz.

In onze dagen is er een grote geesteloosheid. Die wordt in alle kerken gevonden. Er is nog een gemeenschap der heiligen, maar die is niet gebonden aan het instituut, ook niet aan huisgemeenten en evenmin aan het bijeenzijn bij elkander. We hebben niet het recht om te beweren, dat er in de Gereformeerde Kerken geen kinderen Gods meer zijn. Maar zonder kritiek te willen oefenen menen we toch te moeten zeggen, dat de grote massa van de belijders bestaat uit geesteloze mensen. Dat geldt echter eveneens onze kerken en alle andere kerken, waar nog enigszins Gods Woord het richtsnoer is.

Dat Woord leert ons, dat een mens wederomgeboren moet worden en dat die wedergeboorte uitkomt in een nieuwe levensopenbaring. Wat te denken van een kerk, waar op de zondag 's-morgens ongeveer 1000 mensen onder het Woord zitten en 's-middags een paar honderd! Dan gaat de massa naar het strand of zoekt zij elders genieting naar het vlees.

Deze geesteloosheid mag ons allen wel met zorg vervullen. De oplossing is niet te zoeken en te vinden in huisgemeenten, maar alleen in het werk van de Heilige Geest en in de wederkeer tot de levende God. Dan zal het gebed worden:

Wij hebben God op 't hoogst misdaan;

Wij zijn van 't heilspoor afgegaan;

Ja, wij en onze vaad'ren tevens.

B.

VOOR DE JEUGD

Beste Jongelui!

De brief aan Filemon 8

„Genade zij u en vrede van God, onzen Vader, en den Heere Jezus Christus”.

Fil. : 3

Als Paulus zichzelf als de schrijver heeft aangediend en Timotheus daarin mee heeft betrokken, als hij de adressanten heeft genoemd, gaat hij over tot het uitspreken van een zegen, zoals deze hierboven staat afgeschreven.

Deze zegen komt in al zijn brieven voor, met meer of minder woorden, of met enigszins andere woorden. Maar het komt op hetzelfde neer. Het veel voor komen van het uitspreken van een zegen, houdt een gevaar in zich. Dat gevaar zit dan niet in de zegen, maar in de mensen die hem uitspreken en in diegenen die de zegen horen.

Misschien vragen jullie wel: Welk gevaar zit er dan in?

Wel, het gevaar, dat het uitspreken, zowel als het voortdurend aanhoren, op de duur niets meer zegt.

Men gebruikt de woorden en men hoort ze, zonder dat de betekenis daarvan nog tot ons doordringt.

Geven jullie jezelf hier maar goed rekenschap van. Ik moet dat natuurlijk ook doen. Want gelijk Paulus al zijn brieven begint, zo begint ook onder ons elke kerkdienst steeds weer, wanneer er een dominee is, die voorgeeft in de bediening des Woords. Van kindsbeen af hebben we die uitgebreide handen van de dominee al gezien en

de bekende woorden gehoord. Doch zeggen deze woorden ons ook nog iets?

Ik geloof als een ieder hier eerlijk op zou moeten antwoorden, dat vele antwoorden negatief zouden luiden. Het is een wonder als het anders is.

Beschaamd is ten deze wat ik eens meemaakte in een van de gemeenten die we hebben mogen dienen. We hadden op een tweede feestdag een uur vroeger dienst dan gewoonlijk, daar we die morgen ook in een andere gemeente nog het woord Gods moesten bedienen. Tegen het einde van de dienst kwam er een kleurling de kerk in. Hij was afkomstig uit Ambon en in Nederland gekerstend. Hij wist van die vervroegde kerkdienst niets af. Toen we hem binnen zagen komen, dachten wij: Wat jammer, nu hoort die man van de preek niets meer. Doch daar was op dat moment niets aan te doen.

In diezelfde week hebben wij die man ontmoet en onze spijt uitgedrukt dat hij zo laat in de kerk was gekomen. Want zodoende had hij van de preek zo goed als niets gehoord. Hij was dus eigenlijk naar onze gedachten, voor niets gekomen. Doch de man zelf dacht er anders over. Hij zei: Dominee, ik heb toch de zegen nog gehad?

Inderdaad, als die in geloof wordt ontvangen is het een zeer rijke zaak. Het is een zegen van God. En die de Heere zegent, die is waarlijk zegend. Ik ga hier natuurlijk niet oordelen of deze man de zegen werkelijk in geloof heeft ontvangen. Ik weet wel, dat ik er beschaamd onder werd. En ik geloof dat menige dienaar van het Woord hier zijn schuld zal moeten belijden, gelijk dit ook menige hoorder zal moeten doen.

Wat wordt er in de kerk menigmaal gezondigd door het achteloos verrichten van de meest heilige handelingen, alsook door het achteloos er onder verkeren. Wat is het waar dat de allerheiligste verrichtingen met zonden bevlekt zijn. En dat de allerheiligste maar een klein beginsel heeft van de nieuwe gehoorzaamheid, dat is van het leven naar de wil van God. Ook in het uitspreken van de zegen en in het aanhoren daarvan. Dit te zeggen verontschuldigt ons natuurlijk niet.

Integendeel. Het beschuldigt ons. En nu moet dit nog tot schuld gemaakt worden ook, willen we de schuld daarvan gevoelen. Hoe hebben we toch in alles de Heere nodig. En mochten we Hem maar veel in alles nodig hebben. Want zonder Hem vermogen wij niets. Maar dan ook totaal niets!!!

Als het over de zegen gaat, dan kunnen we spreken over een zegenwens, een zegengroet en een zegenbede. Alle drie de benamingen komen voor. Misschien zeggen jullie wel: Zit daar dan ook al verschil in?

Ik dacht van wel. Als je spreekt over een zegenwens, dan wordt de zegen toegewenst zonder meer. Het onderstelt geen enkele band tussen hem, die de zegen geeft en hen die de zegen ontvangen. Vergeet niet, dat als de dominee de zegen uitsprekt, dat hij dit ambtelijk doet. Dat is in opdracht en in Naam van God. Dus, ambtelijk gezien, spreekt God Zelf de zegen uit, door middel van Zijn dienaar. En dat is altijd meer dan een wens. God wenst niet, maar God spreekt en het is er, Hij gebiedt en het staat er..... Het spreken over een „zegenwens” is dus, goed gezien, een zeer oppervlakkig spreken.

Te spreken van een „zegengroet” is beter. Dat onderstelt een relatie. De gemeente komt samen. Het is „idealiter” gezien, de gemeente van de levende God. Zij vormt het lichaam van Christus. Van dat lichaam, de gemeente, is Christus het Hoofd. De gemeente, het lichaam nu, ontvangt de zegen van God, door Christus. Als men dus zo de zegen ontvangt, dan wordt men als gemeente zegenend begroet door God, die de gemeente kent, terwijl de gemeente, „idealiter” gezien, geacht wordt haar God te kennen. Er is dus relatie. Om het heel konkreet te zeggen: Van Vader tot de kinderen en van de kinderen tot de Vader. Rijkere verhouding is niet denkbaar. Nu zal het jullie misschien opgevallen zijn dat we enkele keren het woord „idealiter” hebben gebruikt en dat ook nog tussen aanhalingstekens hebben gezet. Wat betekent dit dan? Wel het wil zeggen hoe het wezen móet. Zo zou de verhouding moeten zijn. Dat is het ideaal. Dat mogen we nooit uit het oog verliezen. Doch het gevaar is levensgroot aanwezig dat men de idealiteit voor de werkelijkheid gaat aanzien. Dat is

een gevolg van het veronderstelde geloof, waar we al eerder tegen hebben gewaarschuwd. En ik geloof niet dat het overbodig is, dat dit bij herhaling geschiedt. Wanneer men belijdenis van het geloof heeft gedaan, dan gaat men er van uit, dat men ook inderdaad het zaligmakende geloof deelachtig is. En hoezeer dit ook te wensen zou wezen, het is in strijd met alle werkelijkheid.

O zeker, ik weet wel dat er altijd een overblijfsel naar de verkiezing der genade Gods geweest is en dat dat er ook zal blijven. Daar zal God Zelf voor instaan. Elia dacht in zijn dagen ook dat hij alleen was overgebleven, terwijl er toch nog 7000 waren die de knie voor Baäl niet hadden gebogen. En zo zal het blijven. Maar dat neemt niet weg, dat we nu, ondanks alle geestelijk geschreeuw, in een geestelijk zeer donkere tijd leven. Alleen hij, die wit zwart wil noemen kan het anders zeggen, maar de werkelijkheid is zo.

Daarom geven wij de voorkeur om te spreken over een „zegenbede“. Die benaming werd vroeger onder ons altijd gebruikt, en die bevredigt ons tot nu toe het meest. In dat woord „zegenbede“ zit de groet besloten voor hen die waarlijk kinderen van God zijn, terwijl er tevens het besef door wordt uitgedrukt hoezeer men van de zegen afhankelijk is, waarom men die biddend wenst te ontvangen.

In het woord „zegenbede“ zit dan ook de gedachte vervat, dat degenen die nog geen kinderen van God zijn, en toch mee zijn opgekomen naar het huis van God, de zegen wordt toegebeden, in die zin, dat het God behagen mocht hen ook een zegen te schenken, en dan uit vrije genade. Zo moet uiteindelijk een ieder hem ontvangen: de kinderen, alsook diegenen die nog geen kinderen genoemd kunnen worden in de ware zin van het woord.

Zo wordt men enerzijds bewaard voor oppervlakkigheid en anderzijds voor een idealiteit die de werkelijkheid niet dekt. Men stelt zich dan bewust op tegenover de gemeente in haar realiteit, dat is de werkelijkheid.

God geeft Zijn zegen, en een ieder die er onder zit, heeft de roeping om in gebed deze van de Heere te mogen ontvangen. Zo wordt enerzijds de soevereiniteit Gods gehandhaafd (Hij geeft het aan wie Hij wil) en anderzijds de afhankelijkheid beleiden. En als dit dan een belijden mag zijn waarachter de beleving zit, dan zal de Heere

Zich niet onbetuigd laten, en Zijn zegen uit vrije genade, rijkelijk schenken. Zo krijgt God de eer en zo ontvangt de zondaar zijn zaligheid. Zo geve Hij het ons allen te beleven.

Julie aller vriend,

Ds. H. C. v. d. Ent

BOEKBESPREKING

Wij ontvingen ter recensie twee boeken van Boekhandel G. J. van Horssen, Kallenbroekerweg 47, postbus 18, Barneveld, tel. 03420-5956. We hadden nog geen gelegenheid daar nader kennis van te nemen. Echter geldt tot 31 augustus a.s. een voordeelprijs. Daarom maken we er nu reeds melding van. Het betreft de volgende werken:

J. C. Philpot: 20 VERZAMELDE LEERREDENEN: na vergelijking van 169 preken is gebleken, dat deze reeds jaren zijn uitverkocht en niet voorkomen in de thans leverbare uitgaven. Tot 31 aug. a.s. is de prijs f 32,50, daarna f 37,50.

Chr. Salomon Duitsch: DE WONDERLIJKE LEIDING GODS: omdat er regelmatig vraag bleef naar dit bekende boek meende Van Horssen er goed aan te doen dit opnieuw uit te geven. Tot 31 aug. a.s. is de prijs f 42,50, daarna f 49,50.

B.

1e JAARS STUDENT zoekt

K A M E R
in Utrecht of omgeving van maandag tot vrijdag

Telefoon 03444-1695 tot 18 uur vr. tot 21 u.

EERSTE JAARS STUDENT zoekt nog steeds

K A M E R
in Utrecht of omgeving De Uithof, Zeist of De Bilt.

WIE HELPT ?

P. Korevaar,
Oranjestraat 86,
Sliedrecht
Tel. 01840 - 3920.

HOTEL

DREYEROORD - OOSTERBEEK

Telefoon 085-333169

Het hotel waar mevrouw zich „uit“ - en mijnheer zich „thuis“ voelt.

Voor bijbels, boeken en muziek is **LINDENBERG** uniek!

Grote voorraad Snelle levering ook van de allernieuwste uitgaven

LINDENBERG'S BOEKHANDEL

Slaak 4-8 (postbus 4209) ROTTERDAM 16
(Uw bestelling ongefrankeerd: antwoordnr. 77).

Voor al Uw

- ★ **BOEKEN**
- ★ **BIJBELS en**
- ★ **PSALMBOEKEN**

Beleefd aanbevelend

BOEKHANDEL

VAN LEEUWEN

POSTBUS 39, URK - TELEFOON 05277 - 1783

B.G.G. 05250 - 1531

HERHAALDE OPROEP !!

DE CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE EVANGELISATIE - COMMISSIE VOOR OOST-VLAANDEREN

overweegt om te komen tot benoeming van een

EVANGELIST

voor OOST-VLAANDEREN (België)

die bereid is om in België te gaan wonen, en die zal arbeiden in samenwerking met de kerkeraad van Zaamslag.

De genoemde kerkeraad en commissie nodigen degenen, die zich daartoe aangetrokken voelen, gaarne uit, een brief met uitvoerige inlichtingen, referenties en eventuele salariswensen, te zenden aan de secretaris: de heer J. M. Verhelst, van Heetveldestraat 19, Zaamslag (Z.-VI.).

Ambtelijke ervaring kan een aanbeveling zijn, maar is geen vereiste.

Eventueel kunnen door een daartoe bevoegde kracht ook enige uren goddiensonderwijs aan een Mavo-school in Zeeuws-Vlaanderen gegeven worden.

AMICITIA IKV
AMICITIA IKV
AMICITIA IKV
AMICITIA IKV
AMICITIA IKV
AMICITIA IKV
AMICITIA IKV

AMICITIA IKV
Naar Israel met Amicitia.

Behalve het feit dat U tijdens Uw verzorgde Israëlreis onvergetelijke indrukken opdoelt, hebben onze reizen de volgende unieke voordelen.

Alle hotels zijn Joodse hotels met zeer goede maaltijden en kamers voorzien van een maximum aan comfort.

Een bezoek aan Eliath is inbegrepen voor de hele groep.

Een hollands sprekende en zeer ervaren Israëlische gids(e) begeleidt U op Uw rondreis door Israël.

Een uitstekend en evenwichtig programma voor een bijzonder redelijke prijs.

Ons reisbureau ter plaatse Kopel Tours weet wat U in en van Israël verlangt. De service van Kopel Tours is dan ook uniek.

29 aug.
12 sept.
19 sept.
26 sept.
10 okt.
17 okt.
20 dec.

Ds. B. Eysinga uit Scherpenzeel
Dhr. J.W. v.d. Kraats uit Alphen aan de Rijn
Ds. H. Veldhuizen uit Alblasserdam
Ds. C. Treure uit Bleskensgraaf
Ds. H. Roelofs uit Zeist
reisleader nog niet bekend
reisleader nog niet bekend

De Ursula brengt U de meest fraaie gedeelten van Duitsland. ... Vaart U mee?

Per comfortabel schip, geniet U geheel verzorgd van een fantastische reis op de Moezel. Amicitia kent Uw wensen en heeft al haar reizen daar op afgestemd.

Elf daagse reis Vertrek op 22 augustus

Vanaf 848,-

Uw reisleader tijdens deze tocht is Ds. C. Treure

Op zondag ligt de boot stil en houdt Uw reisleader twee maal een godsdiensttoelening.

Burg. de Bruinelaan 68-70
ZWIJNDRECHT
tel. 078-22020

vraag de reisgids aan!